

Raideliikenteen sädösinfo 30.10.2025

Säädösinfon ohjelma

- ▶ **8.30-8.50 Tilaisuuden avaus ja Traficomin kuulumiset**

Johtaja Heidi Niemimuukko

- ▶ **8.50-9.20 Ajankohtaista raideliikenteessä**

Liikenneneuvos Risto Saari, liikenne- ja viestintäministeriö

- ▶ **9.20-9.50 Ajankohtaiset EU-asiat**

Johtava asiantuntija Une Tyynilä

- ▶ **9.50-10.20 Ajankohtaiset määräyshankkeet**

Lakimies Santtu Saavalainen, johtava asiantuntija Une Tyynilä, johtava asiantuntija Jouko Pirttimäki, asiantuntija Emilia Seppä, erityisasiantuntija Jarkko Voutilainen

- ▶ **10.20-10.35 Kyberturvallisuuslaki voimaan 8.4.2025**

Erityisasiantuntija Ville Lahti

- ▶ **10.35-10.50 Mitä muuta sääntelyssä vireillä?**

Johtava asiantuntija Susanna Metsälampi

- ▶ **10.50-11.00 Aamupäivän yhteenveto, kysymyksiä ja keskustelua**

Päällikkö Kaisa Sainio

11.00-12.00 Tauko ennen raideliikenteen turvallisuusinfoa

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Tilaisuuden avaus ja Traficomien kuulumiset

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Ajankohtaista raideliikenteestä

Traficom in raideliikenteen säädösinfo, 30.10.2025

Risto Saari, LVM

Käsiteltävät asiat

- Hallituksen esitys (HE 65/2025 vp) eduskunnalle laeiksi raideliikennelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta.
- Hallituksen esitys (HE 66/2025 vp) eduskunnalle liikenteen palvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.
- EU:n ratakapasiteettiasetusehdotus
- Muuta

HE 65/2025 vp (1/2)

- Hallituksen esitys (HE 65/2025 vp) eduskunnalle laeiksi raideliikennelain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta annettiin eduskunnalle 12.6.2025.
- Keskeiset tavoitteet ja muutokset:
 - OSJD/GOST-kaluston käyttömahdollisuuden pidentäminen kahdella vuodella vuoden 2028 loppuun asti puutavara- ja kemikaalikuljetuksissa.
 - Kaupunkiraideliikenteen turvallisuuden parantaminen:
 - Uudet kaupunkiraideliikenteen rataverkon suunnitelmat toimitettava Liikenne- ja viestintävirastolle joko yleissuunnitelma- tai katusuunnitelman luonnosvaiheessa.
 - Lisäksi muutoksia koulutuksen seurantaan ja turvallisuusjohtamisjärjestelmän uudistamiseen.
 - Toimiluvan peruuttamista koskeviin säännöksiin tarkennuksia.

HE 65/2025 vp (2/2)

- Eduskunnassa lähetekeskustelu 4.9.2025.
- Liikenne- ja viestintävaliokunta aloitti asian käsittelyn 9.9.2025.
- Kuulemiset päätökseen 26.9.2025, jonka pohjalta valiokunta valmisteli mietintönsä ja antoi sen 10.10.2025 (LiVM 65/2025 vp).
 - Valiokunta ei esitä muutoksia hallituksen esityksen mukaisiin lakiesityksiin. esitykseen.
- Mietinnön pohjalta täysistuntokäsittely (16.10.2022 ja 21.10.2025) ja eduskunnan hyväksynnän jälkeen lait vahvistetaan TP-esittelyssä.
- Lait voimaan 1.4.2026.

HE 66/2025 vp (1/2)

- Hallituksen esitys (HE 66/2025 vp) eduskunnalle liikenteen palvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi annettiin eduskunnalle 12.6.2025.
- Hallituksen esityksen mukaisilla laeilla:
 - Siirretään rautateiden julkisen palveluvelvoitteen toimivalta liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenne- ja viestintävirastolle (muualla kuin HSL:n toimivalta-alueella).
 - Mahdollistetaan kunnille, kuntayhtymille ja muille alueellisille viranomaisille ostoliikenteen järjestäminen henkilöjunaliikenteessä ja siten edistää kilpailua.
 - Rautatiealan sääntelyelin siirretään Liikenne- ja viestintäviraston yhteydestä Kilpailu- ja kuluttajaviraston yhteyteen.
 - Tehdään julkisen palveluvelvoitteen liikennejärjestelyihin eräitä menettelytapoihin ja toimivaltuuksiin liittyviä tarkennuksia.

HE 66/2025 vp (2/2)

- Eduskunnassa lähetekeskustelu 4.9.2025.
- Liikenne- ja viestintävaliokunta aloitti asian käsittelyn 9.9.2025.
- Kuulemiset päätökseen 26.9.2025, jonka pohjalta valiokunta antoi mietintönsä 10.10.2025 (LiVM 66/2026 vp):
 - Hallituksen esitykseen esitetään eräitä pieniä muutoksia mm. koskien valituksen tekemistä markkinaoikeudelle koskien hankintasopimuksen jakamista osiin sekä tarjousten poissulkemista koskevia periaatteita.
- Mietinnön pohjalta täysistuntokäsittely (16.10.2022 ja 21.10.2025) ja eduskunnan hyväksynnän jälkeen lait vahvistetaan TP-esittelyssä.
- Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2026.

EU:n ratakapasiteettiasetus (1/3)

- Komissio antoi ehdotuksensa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi 11.7.2023 osana ns. rahtiliikenteen viherryttämispakettia.
- Ehdotuksella uudistetaan ns. rautatiemarkkinadirektiiviin (2012/34/EU) sisältynyttä ratakapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevaa sääntelyä ja kumotaan ns. rahtikäytäväasetus (913/2013/EU).
- Tavoitteena on mm. niukan ratakapasiteetin tehokkaampi käyttö, jotta voitaisiin osittain välttyä kalliilta rataverkon investoinneilta.
- Tavoitteeseen pyritään mm.:
 - Lisäämällä rataverkon haltijan suunnittelu- ja mallinnusvelvoitteita ennen kuin rataverkon haltija voi jakaa suunnitelmien pohjalta ratakapasiteettia;
 - Lisäämällä rataverkon haltijan varautumisvelvoitteita poikkeustilanteisiin (esim. investointihankkeet) ja kriisitilanteisiin;
 - Lisäämällä rataverkon haltijoiden ja palvelupaikan haltijoiden välistä yhteistyötä;
 - Lisäämällä rataverkon haltijoiden välistä koordinaatiota erityisesti rajat ylittävässä liikenteessä;
 - Rangaistusmaksuilla, jos ratakapasiteettia ei käytetä sovitulla tavalla tai sitä ei voida myöntää.
- Kehittämällä ratakapasiteetin käytön tehokkuuden arviointia.

EU:n ratakapasiteettiehdotus (2/3)

- Neuvoston yleisnäkemyks kesäkuussa 2024 ja EP:n kannat syksyllä 2024.
- Asetusehdotusta käsitelty aktiivisesti lähes viikoittain neuvoston työryhmässä koko vuoden 2025: neuvoston kantojen esittäminen EP:n muutosehdotuksiin.
- Puolan kaudella kaksi virallista trilogineuvottelua EP:n ja neuvoston välillä ja ratkaiseva trilogineuvottelu tarkoitus järjestää Tanskan kaudella 18.11.2025, jolloin pyritään saavuttamaan sopu neuvoston ja Euroopan parlamentin välillä.
- Tarkoitus järjestää ratkaiseva neljäs trilogineuvottelu 18.11.2025.
- Keskeiset avoimet kysymykset liittyvät mm. sanktioihin, komissiolle annettaviin valtuuksiin antaa delegoitua sääntelyä ja sotilaalliseen liikkuvuuteen.
- Jos sopu saavutetaan, asetuksen lopullinen hyväksyntä kieliversioineen menee ensi vuoden alkupuolelle.

EU:n ratakapasiteettiehdotus (3/3)

- Asetuksen nojalla käynnistetään komission täytäntöönpanoasetusten ja muun delegoidun sääntelyn valmistelu.
- ENIM eli Euroopan rataverkon haltijoiden yhteistyöverkosto tekee valmistelutyötä ja laatii yksityiskohtaisempia suuntaviivoja ja ohjeistusta asetuksen soveltamista varten.
- Asetusta ja sen nojalla annettavaa täytäntöönpanosääntelyä aletaan soveltamaan asteittain niin, että ensimmäisenä tulee velvoite rataverkon haltijoille laatia strategiset suunnitteluasiakirjat ja täysimääräisesti asetuksen mukaista kapasiteetin jakoa aletaan soveltamaan vuosina 2029/30.
- Vaikka asetusta sovelletaan sellaisenaan, kansallisesti käynnistettävä lainsäädäntöhanke, jolla kumotaan ja muutetaan raideliikennelain (1302/2018) 17 luvun säännöksiä sekä kumotaan valtioneuvoston asetus 1308/2019 rautatieliikenteen aikataulukaudesta ja ratakapasiteetin jakamisesta.

Muuta

- **Ns. RARE- eli rautatiereformihanke** etenee: tarkoitus luoda edellytykset rautateiden julkisen palveluvelvoitteen hankintojen kilpailuttamiselle seuraavaa kautta varten: ennen kaikkea kaluston sekä palvelupaikkojen tasapuolisen saatavuuden turvaaminen.
- EU:n **veturinkuljettajadirektiiviehdotus** on edelleen komission valmisteltavana (ns. vaikutusarviovaihe).
- **Multimodaaleja lippujärjestelmiä** koskeva komission ehdotus tulossa.
- **Suurnopeusjunaverkostojen kehittämistä** koskeva komission tiedonanto mahdollisesti vielä tämän vuoden aikana.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos!

Risto Saari, LVM, p. 040 82 98 132, risto.saari@gov.fi

Ajankohtaiset EU-asiat

Marraskuussa hyväksyttävä YTE-muutokset

- ▶ Telemaattisia sovelluksia koskevat YTE:t yhdistetään yhdeksi YTE:ksi, joka koskisi sekä tavara- että matkustajaliikennettä
 - ▶ Vaatimustenmukaisuuden tarkistaminen
 - ▶ Täytäntöönpanon terävöittäminen
 - ▶ Paikkakoodien hallinta ERA:lle
 - ▶ Iso keskustelunaihe OSDM:n hyväksyminen osaksi YTE:ä
- ▶ OHM YTE:n muutos
 - ▶ Kolme uutta subsettia
 - ▶ Virheiden korjauksia ja selvennyksiä vuonna 2023 annettuun YTE:een.

Myöhemmin hyväksyttävät YTE-muutokset

- ▶ ERA:ssa valmistellaan jo seuraavia suosituksia YTE:ien muuttamiseksi
 - ▶ Muutokset aikataulutettu kolmeen eri suositukseen, joista ensimmäinen annettaisiin vuoden 2026 lopussa, seuraava vuoden 2028 lopussa ja viimeinen vuoden 2030 jälkeen.
 - ▶ Ensimmäinen suositus koskisi esim. DAC (digitaalinen automaattikytkinen) ja FRMCS (uusi rautateiden viestintäjärjestelmä) asioita. Lisäksi mukana mm. PRM YTE:n täytäntöönpanoon liittyviä asioita.
 - ▶ DAC ja FRMCS edellyttävät todennäköisesti myös YTE:n ulkopuolista pohdintaa koskien mm. täytäntöönpanoa ja kaluston hyväksyntää.

Turvallisuus

- ▶ Yhteiset turvallisuusmenetelmät (YTM)
 - ▶ ERA on toimittanut komissiolle YTM:iä koskevan visiodokumenttia, jossa tarkastellaan YTM:ien ajanmukaisuutta ja valmistellaan komission tulevaa mandaattia YTM:ien muuttamiseksi
 - ▶ Komissio valmistelee visiodokumentin pohjalta mandaattia, johon sisältynevät kaikki voimassa olevat YTM: (YTM riskienarviointista, YTM valvonnasta, YTM omavalvonnasta, YTM turvallisuusjohtamisjärjestelmästä, YTM turvallisuustavoitteista, joutuena asiana henkilöstön pätevyudet)
 - ▶ Mandaatin pitäisi valmistautua ensi vuoden alussa
 - ▶ Tämän jälkeen ERA:ssa alkaa YTM:ien valmistelu

- ▶ CSM ASLP (Turvallisuusarviointia ja -tasoa koskeva YTM)
 - ▶ YTM:stä on valmistunut komission luonnos, josta keskustellaan marraskuussa olevassa 4. rautatiepaketin asiantuntijaryhmässä
 - ▶ Tämän jälkeen dokumentin pitäisi tulla julkiseen kuulemiseen.
- ▶ Veturinkuljettajadirektiivi
 - ▶ Komission suunnitelmissa on antaa ehdotus ensi vuoden alkupuolella.

JNS (Joint Network Secretariat)

- ▶ Keino käsitellä käytännön toiminnassa esiin tulleita ongelmia yhteistyössä NSA:iden, ERA:n ja sidosryhmien kanssa.
 - ▶ Sidosryhmiä: mm. CER, EIM, UNIFE
- ▶ Kun toiminnassa havaitaan haaste (esim. tapahtuneen onnettomuuden tai vaaratilanteen yhteydessä), johon kaivataan yhteistä eurooppalaista ratkaisua, ratkaisu voidaan yrittää löytää JNS-prosessissa.
 - ▶ Viime aikaisia prosesseja
 - ▶ Gotthardin tunneli- rikkinäiset pyörät
 - ▶ Great belt – Sivutuuliin varautuminen
- ▶ Prosessissa haasteeseen pyritään löytämään ratkaisu, josta julkaistaan suositus.
 - ▶ Toiveena on, että NSA tiedottaisi suosituksista toimijoille käytettäväksi tulevaisuudessa.
 - ▶ Lisäksi toiveena on, että NSA myös seuraisi sitä käytetäänkö suosituksia.

JNS-prosessi

- ▶ Toimija esittää ERA:lle haasteen, johon toivoisi löydetävän yhteinen eurooppalainen ratkaisu
 - ▶ JNS sihteeristö (ryhmä, jossa on sekä NSA:iden, sidosryhmien ja ERA:n edustus, tekee päätöksen siitä aloitetaanko asiasta JNS-prosessi)
 - ▶ Prosessi voi olla joko kiireinen tai normaali; Kiireisessä prosessi etsitään nopeata ja normaalissa prosessissa pidempiaikaista ratkaisua
 - ▶ Aloitetusta prosessista lähetetään viesti NSA:ille ja sidosryhmille, jossa kysytään asiantuntijoita ryhmään.
 - ▶ Ryhmä keskustelee asiasta ja valmistelee eurooppalaisen ratkaisun, joka voi olla esim. muutosehdotus YTE:een tai suositeltava toimintatapa
 - ▶ Erityisesti suositellut toimintatavat lähetetään NSA:ille eteenpäin levitettäväksi jäsenvaltioissaan.

JNS-prosessiin liittyvät menettelyt Traficomissa

- ▶ Traficom osallistuu JNS prosessiin silloin, kun
 - ▶ Asia voi olla merkittävä Suomessa liikkuvan kaluston näkökulmasta, (ja meillä on näkemys siihen, miten asia tulisi ratkaista.)
 - ▶ Meillä on asiantuntija, josta voi oikeasti olla apua eurooppalaisen ratkaisun löytymisessä
 - ▶ Todennäköisesti varsin harvinaista
- ▶ Suositusten jakaminen toimijoille
 - ▶ Suositukset on tulevaisuudessa tarkoitus jakaa Suomessa toimijoille Traficomin uutiskirjeen yhteydessä.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Määräys raideliikenteen häiriöiden ilmoittamisesta

- ▶ Määräys annettiin 17.4.2025
- ▶ Tavoitteena on 1) yhtenäistää häiriötilanneilmoittamisen toimintamalleja, sekä 2) vahvistaa reaaliaikaista kuvaa turvallisuustilanteesta

Miksi määräys tehtiin?

- ▶ Turvallisuustilanne on muuttunut ja reaaliaikaisen tilannekuvan merkitys on korostunut
- ▶ Tärkeää varmistaa käytettävän tiedon kattavuus → Vapaaehtoisuuteen perustuva ohje muutettiin velvoittavaksi määräykseksi
- ▶ Määräys löytyy [Finlexistä](#)

HUOM! Ilmoitusvelvollisuus koskee myös yksityisraiteen haltijoita.

Määräys raideliikenteen häiriöiden ilmoittamisesta

Määräys velvoittaa ilmoittamaan merkittävistä häiriöistä Traficomille

- ▶ **Tilannekuvaan vaikuttavat häiriöt:** tunnin sisällä tapahtumasta
- ▶ **Onnettomuudet ja vaaratilanteet:** viimeistään 5 päivän kuluessa tiedon saannista
- ▶ Viestintäverkkoihin tai tietojärjestelmiin kohdistuvat häiriöt (**NIS-ilmoitus**): vuorokauden sisällä poikkeaman havaitsemisesta

Mitä uutta määräyksessä on?

- ▶ Yhtenäiset ilmoittamisen toimintamallit kaikille toimijoille
- ▶ Häiriöiden vakavuusluokittelu, joka tukee toimijaa tapahtuman merkittävyyden arvioinnissa
- ▶ Vaatimus kyberturvallisuuteen liittyvien häiriöiden ilmoittamisesta

Huolehdittehan organisaatiossanne, että huomioitte määräyksen velvoitteet toiminnassanne ja autatte näin rautatiejärjestelmän turvallisuuden tilannekuvan muodostamisessa.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä (2025 – 2027 - 2029)

Määräys Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä TRAFICOM/463179/03.04.02.00/2024 tuli voimaan **15.05.2025**. Määräys päivittyy kahden vuoden välein ja seuraavien muutoksien valmistelu on jatkuvasti käynnissä. Seuraavat päivitykset tulevat kansallisesti voimaan viimeistään 30.06.2027 ja 30.06.2029.

Keskeiset muutokset vuoden 2025 määräyksessä liittyivät mm. akkujen ja vaarallisten jätteiden kuljetukseen.

Säätely pohjautuu EU-lainsäädäntöön ja kv. sopimukseen, eikä kansallisia lisävaatimuksia ole tarkoitus ottaa määräykseen. Määräyksellä saatetaan kansallinen lainsäädäntö vastaamaan kansainvälistä normistoa EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä (2025 – 2027 - 2029)

Traficom on osallistunut edellä kuvattujen RID-määräysten muutosten valmisteluun kansainvälisen rautatiekuljetusjärjestön (OTIF) RID-komitean ja sen pysyvän työryhmän kokouksissa ja huolehtinut ennen kansainvälisiä kokouksia kansallisesta koordinaatiosta eri viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

- OTIF:n RID Committee of Experts SWG -kokous 18.-21.11.2025
 - Kokouksessa valmistellaan vuosien 2027 (ja 2029) muutoksia
 - Esillä mm. määrättyjen teknisten seikkojen siirto RID –määräyksestä TAV YTE ja TAV UTP (TSI WAG ja UTP WAG), XL –konttien käyttö rautatiekuljetuksissa, digitaalinen automaattikytkin (DAC) ja VAK-kuljetuksia koskevat turvallisuustoimenpiteet
 - Kansallinen valmistelu 3.11.2025
- Tutustu OTIF:n RID –määräykseen englanninkielisen esittelyn kautta ([linkki](#))

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Vaarallisten aineiden kuljetus rautatiellä (2025 – 2027 - 2029)

Traficomien määräykseen ja sen liitteeseen (~1100 sivua) vaikuttavat kv. RID-määräysten muutokset: RID-määräyksiin on lisätty uusia vaarallisiin aineisiin liittyviä kuljetusehtoja ja osittain aineiden ja esineiden kuljetusehtoja on muutettu

Kaikkia kuljetusmuotoja koskevassa Traficomien [VAK-päivässä 5.2.2026](#) tarjolla lisätietoja ja ajankohtaista asiaa vaarallisten aineiden kuljettamisesta sekä siihen liittyvistä määräyksistä.

Ole yhteydessä! [Sähköisen lomakkeen](#) kautta tavoitat kaikki Traficomien VAK-asiantuntijat kaikissa liikennemuodoissa!

Tilaa myös Traficomien [VAK-uutiskirje](#) ja ylläpidä tiedollisia valmiuksia mm. säädösmuutoksista.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

- ▶ **Rautateiden ohjaus-, hallinta- ja merkinanto-osajärjestelmä**
 - ▶ Määräyshankepäättöksen tavoitteet
 - ▶ Valmistautuminen ERTMS-maailmaan
 - ▶ Valmistelussa huomattu
 - ▶ Tarve selkeyttää vaatimusten kohdistumista liikennöintiin, kalustoon ja infrastruktuuriin
 - ▶ Etenkin ERTMS-koskevia kansallisia vaatimuksia on tarkoitus välttää; muutenkin pohdittava onko kaikista määräyksessä nyt olevista asioista määrättävä
 - ▶ Mahdollisen YTE:n radioverkkoa koskivien vaatimusten soveltamatta jättämisen vaatimat kansalliset säännöt (pre-FRMCS)
 - ▶ Määräysluonnos on tarkoitus saada lausunnonle marraskuun aikana.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

▶ Liikkuvaa kalustoa koskeva määräys

- ▶ Määräys on tarkoitus saada lausunnolle marraskuun aikana
- ▶ Mahdolliset sisällölliset muutokset
 - ▶ Erityistä pohdintaa aiheuttanut erityiskalustoa koskevien kirjausten muutos YTE:ssä
 - ▶ Lain muutos koskien YTE:n soveltamisalan ulkopuolelle kuuluvaa kalustoa
- ▶ Muutoin kyse lähinnä siitä, että osa määräyksen vaatimuksista on siirtynyt YTE:een ja on siten tullut tarpeettomaksi.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Määräys valmiussuunnittelun järjestämisestä liikennejärjestelmässä

- ▶ Turvallisuusympäristön muutos, valvonnasta saadut kokemukset määräyksen päivityksen taustalla.
 - ▶ Päivitystyö käynnistyi keväällä 2025 ja vahvistetaan lähiaikoina.
 - ▶ Siirtymäaika olisi 4kk.
 - ▶ Eteneminen on vaatinut eri liikennemuotoihin liittyvissä seikoissa odotettua enemmän aikaa.
 - ▶ Määräysluonnoksessa raideliikenteen erityismääräyksiin on kohdistunut muutoksia lausuntokierroksen jälkeen siten, että muutokset täsmentävät määräyksen yleisessä osassa vaadittua taikka supistavat lausuntokierroksella esitettyä luonnosta.
- ▶ Määräyksen tueksi laadittu ohje päivitetään.
- ▶ Määräys on velvoittavaa sääntelyä.
 - ▶ Määräyksen tarkoittamille toimijoille on asetettu lainsäädännössä velvoite varautua.
 - ▶ Määräys osaltaan tukee kriittisten kuljetusten mahdollistamista yhteiskunnan eri vakavuusasteisissa häiriötilanteissa. (PV, HVK venti-/tuontikuljetukset)

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Määräys valmiussuunnittelun järjestämisestä liikennejärjestelmässä

- ▶ Määräys on säännöspohjaltaan erillinen ns. CER-lain kriittisen toimijan velvoitteista (Laki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta).
 - ▶ Määräys kattaa hyvin erilaisia ja erikokoisia toimijoita eri liikennesektoreilta
- ▶ Valmiussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon toiminnan laatu ja laajuus (3.1)
 - ▶ Käytännössä ns. CER-kriittiseksi toimijaksi määritettävän laatii määräyksen mukaisen valmiussuunnitelman toimintansa edellyttämällä tavalla, eikä kriittisen toimijan valmiussuunnitelman siten tulisi olla ns. CER-vaatimuksia suppeampi.
 - ▶ Paikoin ns. CER-kriittinen toimija laatii valmiussuunnitelman laajempaan kuin muu toimija.
 - ▶ Määräyksen kattaessa myös muita toimijoita ja perustuessa erilliseen sääntelyyn, ei määräyksessä määrätä CER-velvoitteista, vaikka ne on pyritty määräyksessä huomioimaan ja taustoittamaan vastaavuuksia perustelumuistiossa.
 - ▶ Muiden kuin ns. CER-kriittiset toimijoiden osalta vastaavaa epäsuoraa vaikutusta valmiussuunnitelman laajuuteen ei ole.
- ▶ Perustelumuistiossa pyritään käsittelemään liittyviä eroja ja yhtymäkohtia.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Määräys valmiussuunnittelun järjestämisestä liikennejärjestelmässä

- ▶ Raideliikennelain 171 §:n 2 momentissa on viittaus, jonka kohteena on momentin tarkoittama kriittinen palvelupaikan ylläpitäjä.
 - ▶ Lausuntopalautteessa nousi esiin momentin epäselvyys.
 - ▶ Momentissa kansallisen varautumisen velvoiteintressi sekä direktiiviin perustuvat velvoitteet risteävät sanamuodossa hankalasti.
- ▶ Määräyksellä ei määrättäisi koskien raideliikennelain 171 §:n 2 momenttia.
 - ▶ Määräys ei koskisi sellaista palvelupaikan ylläpitäjää, joka ei ole jo muulla perusteella määräyksen piirissä.
 - ▶ Ns. CER-kriittinen toimijan tulee noudattaa joka tapauksessa ns. CER-lain velvoitteita.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Määräys valmiussuunnittelun järjestämisestä liikennejärjestelmässä

- ▶ Määräyksen liikennemuotojen yhteisissä osissa muun muassa:
 - ▶ tarkennettaisiin yleisesti tavoitetasojen määrittelyä
 - ▶ lisättäisiin riskienhallintaan liittyvän harkinnan dokumentointia
 - ▶ lisättäisiin osana valmiussuunnittelua harjoituksiin ja koulutuksiin osallistumisen dokumentointia
 - ▶ lisättäisiin ja selkeytettäisiin yhteistoiminnan järjestämistä koskevia vaatimuksia

Muutoksilla edistettäisiin osaltaan valmiussuunnittelun jatkuvuutta sekä varautumisen ulkoisen ja sisäisen valvonnan edellytyksiä.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Määräys valmiussuunnittelun järjestämisestä liikennejärjestelmässä

- ▶ Raideliikenteen erityismääräykset
 - ▶ Velvoitteet jaoteltu toimijakohtaisesti, pois lukien alussa esitetyt yhteiset vaatimukset.
 - ▶ Tavoitetasoja (liikenteelliset tilanteet) laajennettaisiin sovellettavaksi liikenteenohjausyhtiöiden lisäksi myös huoltovarmuuskriittisen rataverkon haltijaan sekä rautatieliikenteen harjoittajaan.
- ▶ *huoltovarmuuskriittisellä rataverkon haltijalla* tarkoitettaisiin määräyksessä toimijaa, jonka rataverkolla kuljetetaan huoltovarmuuskriittisiä kuljetuksia normaalioloissa tai poikkeusoloissa.
- ▶ Lausuntopalautteen myötä rautatieliikennettä koskevia määräyksen ja liitteen kohtia on yksilöity lausuntokierroksella esitettyä luonnosta yksiselitteisemmin.

Ajankohtaiset määräyshankkeet

Kaupunkiraideliikennemääräys

- ▶ Eduskunnassa vireillä HE 65/2025
 - ▶ sisältäisi muutoksia kaupunkiraideliikenteen hallintaan, kuten ilmoituksen Liikenne- ja viestintävirastolle kun toteuttaja tai rataverkon haltija on päättänyt käynnistää uuden kaupunkiraideliikenteen radan rakentamista tai kehittämistä koskevan suunnittelun alueelle, jossa ei ole ennestään kaupunkiraideliikenteen rataverkkoa.
- ▶ Esiselvitys määräyksen päivittämisestä HE:n johdosta on aloitettu, määräyshankepäätyöstä ei ole tehty.
- ▶ Kaupunkiraideliikenteen toimijoille saatetaan osoittaa kysely määräyksen muiden päivitystarpeiden kartoittamiseksi toimijoiden näkökulmasta muun päivitystyön yhteydessä.

TRAFICOM

Liikenne- ja viestintävirasto

Kyberturvallisuuslaki rautateilla

Ville.Lahti@traficom.fi

29.10.2025

Kyberturvallisuuslaki - yleistä

- ▶ Kyberturvallisuuslaki voimaan 8.4.2025 – koskee useita rautatietoimijoita.
 - ▶ Soveltamisalaan kuuluvien toimijoiden tuli ilmoittautua Traficomille 8.5.2025 mennessä.
- ▶ Ketkä ovat ilmoittautuneet?
 - ▶ Väylävirasto, Fintraffic ja rautatieyritykset
 - ▶ Muutama yksityisraiteenhaltija
 - ▶ Muutama valmistussektorin toimija
- ▶ Ketkä eivät ole ilmoittautuneet?
 - ▶ Merkittävä osa yksityisraiteenhaltijoista ja palvelupaikan ylläpitäjistä
 - ▶ Osa valmistussektorin toimijoista
 - ▶ Osa konsernissa ICT hallintapalveluita tai tietoturvapalveluita tytäryhtiöille tarjoavista emoyhtiöistä

Sääntely: Yksityisraiteet ja palvelupaikan ylläpitäjät

- ▶ Pääsääntö: Kyberturvallisuuslain velvoitteet koskevat yksityisraiteenhaltijoita ja palvelupaikan ylläpitäjiä, jos he täyttävät yhden seuraavista ehdoista
 - ▶ 1) Organisaatiossa on 50 työntekijää.
 - ▶ 2) Organisaation liikevaihto ja tase molemmat ylittävät 10 M€.
- ▶ Poikkeus #1 Lakia ei sovelleta toimijaan, jonka harjoittama liitteessä I tai II tarkoitettu [yksityisraiteenhaltijan tai palvelupaikan ylläpitäjän] toiminta on satunnaista ja vähäistä. (4.5 §)
- ▶ Poikkeus #2 Lakia sovelletaan kuntaan vain yksityisraiteen haltijuuden tai palvelupaikan ylläpitäjyyden osalta. (4.6 §)

Tulkinta: Yksityisraiteet ja palvelupaikan ylläpitäjät

► Tulisi ilmoittautua Traficomille jos (vaihtoehtoisia):

- 1) Toimija kuuluu kyberturvallisuuslain soveltamisalaan **myös muulla perusteella** (esim. valtion rataverkon haltija, raideliikenteen harjoittaja, satamatoiminnot, energiantuotantolaitokset, vesihuollon yksiköt, TVT-hallintapalvelut), tai
- 2) Toiminta liittyy **osaan laajempaa logistiikkakeskusta** (logistiikkaterminaali), tai
- 3) Yksityisradan tai palvelupaikan hallintaan vaikuttavaan digitaaliseen laitteeseen on muodostettavissa **etäyhteys** internetin yli

Tulkinta: Yksityisraiteet ja palvelupaikan ylläpitäjät

- ▶ Ei tarvitsisi ilmoittautua Traficomille jos:
 - ▶ Yksityisraide tai palvelupaikka ei ole käytössä
 - ▶ Yksityisraidetta tai palvelupaikkaa käytetään enintään 5 kertaa vuodessa.
 - ▶ Toiminta on osa museotoimintaa tai muuta ei kaupallista käyttöä
 - ▶ Yksityisraiteen tai palvelupaikan toimintaan ei liity digitaalisia laitteita
 - ▶ Yksityisraiteen tai palvelupaikan toimintaan liittyy digitaalisia laitteita, mutta ne eivät muodosta verkkoa keskenään ja niitä voi hallita vain paikan päältä kiinteällä tietoliikenneyhteydellä.
 - ▶ Esim: Tasoristeystä ohjaa PLC-laite, jota voi ohjelmoida ethernet -kaapelin kautta tietokoneella. PLC laitteeseen ei ole kytketty mobiilidata, tekstiviestiohjaus (SMS), radiotaajuus, WLAN, bluetooth tai kiinteää Internet yhteyttä. PLC laitteen etähallinta ei ole teknisesti mahdollista.

Tulkinta: Yksityisraiteet ja palvelupaikan ylläpitäjät

► Seuraavat askeleet

- Traficom pyytää tilaisuuteen osallistuvilta vapaamuotoisia kommentteja tulkinnasta (keskusteluikkuna tai ville.lahti@traficom.fi)
- Traficom virallisesti päättää tulkinnasta ja tulkintaohje julkaistaan
- Sääntelyn piiriin kuuluvien tulee ilmoittautua viipymättä
- Sääntelyn noudattamista valvotaan osana yksityisraiteenhaltijoiden tarkastuksia

Sääntely: Valmistussektori

► Pääsääntö:

- Kyberturvallisuuslain velvoitteet koskevat NACE Rev. 2 -luokituksen C jakson kaksinumerotasossa 26-30 tarkoitettuja valmistussektorin toimijoita, jos he täyttävät yhden seuraavista ehdoista:
 - 1) Organisaatiossa on 50 työntekijää.
 - 2) Organisaation liikevaihto ja tase molemmat ylittävät 10 M€.

► Poikkeus:

- Lakia ei sovelleta toimijaan, jonka harjoittama liitteessä I tai II tarkoitettu toiminta on satunnaista ja vähäistä. (4.5 §)

Sääntely: Mikä NACE Rev. 2?

- ▶ 26: tietokoneiden ja elektronisten ja optisten tuotteiden valmistus
- ▶ 27: sähkölaitteiden valmistus
- ▶ 28: muiden koneiden ja laitteiden valmistus
- ▶ 29: moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen valmistus
- ▶ 30: muiden kulkuneuvojen valmistus
 - ▶ **NACE Rev.2: 30.20 raideliikenteen kulkuneuvojen valmistus**

Tilastokeskuksen TOL 2008 -toimialaluokitusta 30200 Raideliikenteen kulkuneuvojen valmistus

► Tähän kuuluu

- sähkö-, diesel- ja muiden **veturien valmistus**
- rautatie- tai raitiotievaunujen, kunnossapito- tai huolto**vaunujen valmistus:**
 - matkustaja-, tavarat-, säiliö-, työpaja- ja nosturivaunujen, tenderien yms. valmistus
- vaunujen ja veturien **osien valmistus:**
 - kääntötelioiden, akselien ja pyörien, jarrujen ja jarrujen osien; koukkujen ja kytkentälaitteiden, puskurien ja puskurien osien; iskunvaimentimien; vaunujen ja veturien runkojen yms. valmistus
- **Mekaanisten*** ja sähkömekaanisten* merkinanto-, **turva- ja liikennevalvontalaitteiden valmistus**
- kiskoilla kulkevien ajoneuvojen peruskorjaus (tehdashuolto)

*) Ei kuulu elektronisten valmistus

► Tähän kuuluu myös

- kaivosveturien ja -vaunujen valmistus
- junavaunujen istuinten valmistus

► Tähän ei kuulu

- sähkömoottorien valmistus (27110)
 - moottorien ja turbiinien valmistus raideliikenteen kulkuneuvoihin (28110)
 - radanpito ja rautateiden varikkopalvelut (52219)
 - veturien, junanvaunujen ja raitiovaunujen korjaus ja huolto (33170)
- Lähde:

https://stat.fi/fi/luokitukset/toimiala/toimiala_1_20080101/code/30200

Kiitos!

Ville Lahti

Erityisasiantuntija (kyberturvallisuus)

Liikenne- ja viestintävirasto
(Traficom)

liikenteen turvallisuus ja palvelut -
toimiala

raideliikenneosasto

Puh. 0295346812

Ville.Lahti@traficom.fi

Mitä muuta sääntelyssä vireillä?

Susanna Metsälampi

CER-direktiivi ja CER-laki – toimeenpano käynnissä

Keitä koskee raideliikenteessä

► Raideliikenteen alasektorilla tarkasteluun

- **Rataverkon haltijat** (määritelmä rautatiemarkkinadirektiivistä 2012/34/EU)

Komission delegoitu asetus tunnistaa keskeisinä palveluina rautatieinfrastruktuurin toiminnan, hallinnoinnin ja ylläpidon, mukaan lukien matkustaja-asemat, rahtiterminaalit, ratapihat ja liikenteenvalvonta-keskukset

- **Rautatieyritykset ja palvelupaikan ylläpitäjät** (määritelmä rautatiemarkkinadirektiivistä)

Komission delegoitu asetus tunnistaa keskeisinä palveluina raideliikennepalvelut (rautatieyritykset) ja rautatiepalvelupaikkojen toiminnan, hallinnoinnin ja ylläpidon (palvelupaikkojen ylläpitäjät)

► Julkisen liikenteen alasektorilla tarkasteluun

- **Julkisen liikenteen harjoittajat** (määritelmä palvelusopimusasetuksessa 1370/2007)
- Komission delegoitu asetus tunnistaa keskeisinä palveluina rautateiden ja muiden raideliikennemuotojen sekä maanteiden julkiset henkilöliikennepalvelut

Toimijoiden CER-velvoitteet kiteytetysti

- ▶ All hazards –lähestymistavan mukainen uhkien tunnistaminen ja riskiarviointi, proaktiivinen suojautuminen, häiriön vaikutusten minimointi ja rajaaminen, nopea palautuminen normaalitoimintaan
 - ▶ Uhkia voivat olla esim. luonnononnettomuudet, valtiollinen hybridi-vaikuttaminen, sisäpiiriuhat, terrorismi, pandemiat, teollisuusonnettomuudet, suuret sähkökatkokset ja vakavat liikenneonnettomuudet
- ▶ Poikkeamista ilmoittaminen
- ▶ Suhde muuhun sääntelyyn (CER-lain 3 §):
 - ▶ Jos Euroopan unionin säädöksissä edellytetään alakohtaisesti kriittisten toimijoiden toteuttavan toimenpiteitä häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja vaatimukset ovat vähintään tässä laissa säädettyjä velvoitteita vastaavia, kriittiseen toimijaan sovelletaan niitä tämän lain sijasta.
 - ▶ Jos muussa laissa tai sen nojalla annetuissa säännöksissä on tästä laista poikkeavia vaatimuksia kriittisen toimijan riskiarvioinnista tai poikkeamista ilmoittamisesta ja vaatimukset ovat vaikutuksiltaan vähintään tässä laissa säädettyjä velvoitteita vastaavia, niitä sovelletaan tämän lain vastaavien säännösten asemasta.

Laki liikennejärjestelmän digitaalisista tietopalveluista

- ▶ Uudella lailla pannaan toimeen nk. ITS-direktiivin ja sen nojalla annettujen asetusten päivitykset (tieliikenteen älykkäiden liikennejärjestelmien käyttöönoton sekä tieliikenteen ja muiden liikennemuotojen rajapintojen puitteista annettu direktiivi 2010/40/EU)
 - ▶ Laki on eduskunnassa hyväksytty, mutta se odottaa vielä tasavallan presidentin vahvistusta, voimaantulo 1.1.2026
- ▶ Lisäksi säädetään uudesta kansallisen yhteyspisteen päälle rakentuvasta liikennejärjestelmän perustietopalvelusta, tuottajana Fintraffic (liikenteenohjaus)
- ▶ Sisältää myös vaatimuksia multimodaalisten tietojen toimittamisesta, vaikka päähuomio on tieliikenteessä.

Myös uusi tekoälysäädös 2024/1689 tunnistaa rautatieliikenteen!

- ▶ 106 artikla: Yhteentoimivuusdirektiivin (EU) 2016/797 muuttaminen:
 - ▶ Lisätään direktiivin (EU) 2016/797 5 artiklaan kohta seuraavasti: "12. Hyväksyttäessä 1 kohdan mukaisia delegoituja säädöksiä ja 11 kohdan mukaisia täytäntöönpanosäädöksiä, jotka koskevat Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2024/1689 (*) tarkoitettuja tekoälyjärjestelmiä, jotka ovat turvakomponentteja, huomioon on otettava mainitun asetuksen III luvun 2 jaksossa säädetyt vaatimukset."
 - ▶ **Tekoälyasetuksesta suuririskisiä järjestelmiä koskevat vaatimukset!**
 - ▶ Turvakomponentilla tarkoitetaan tuotteen tai tekoälyjärjestelmän komponenttia, joka toteuttaa kyseisen tuotteen tai tekoälyjärjestelmän turvallisuustoimintoa taikka jonka vika tai toimintahäiriö vaarantaa ihmisten terveyden ja turvallisuuden tai omaisuuden turvallisuuden

EU:n data-asetus

- ▶ EU:n data-asetuksen soveltaminen on käynnistynyt 12.9.2025
- ▶ Suomi on täytäntöönpanon osalta hieman myöhässä, hallituksen esitys eduskunnalle EU:n data-asetusta täydentäväksi lainsäädännöksi ([HE 128/2025 vp](#)) on eduskunnassa tarkasteltavana.
- ▶ EU:n data-asetuksen mukaan yrityksillä ja kuluttajilla on oikeus päästä käsiksi dataan, jonka he itse ovat tuottaneet käyttäessään erilaisia laitteita. Laitteiden käyttäjät voivat halutessaan jakaa dataa kolmansien osapuolten, kuten korjaus- ja huoltopalvelujen, kanssa data-asetuksen mukaisin menettelyin.

Kyberkestävyysasetus (EU) 2024/2847

- ▶ Kyberkestävyyssäädöksen vaatimukset koskevat eräin poikkeuksin laajasti tuotteita ja ohjelmistoja, jotka ovat yhdistettävissä internetiin tai toiseen laitteeseen, eli sisältävät digitaalisen elementin. Tällaisia ovat esimerkiksi internetiin yhdistettävät valvontakamerat, jääkaapit, älykellot, televisiot, tietokoneet, puhelimet, sovellukset ja lelut. Asetus koskisi myös ohjelmistoja, kuten sovelluksia ja pelejä, sekä muuhun kuin kuluttajakäyttöön tarkoitettuja tuotteita, kuten laitteisiin ja koneisiin sisältyviä käyttöjärjestelmiä ja ohjelmistoja, etäluettavia sensoreita ja etähallintajärjestelmiä.
- ▶ Asetuksen mukaisten turvallisuusvaatimusten täyttyminen on jatkossa markkinoille pääsyn edellytys EU:ssa.
- ▶ Lisätietoja [Kyberturvallisuuskeskuksen sivuilta](#)

Aamupäivän yhteenveto, kysymyksiä ja keskustelua

**11.00-12.00 Tauko ennen raideliikenteen
turvallisuusinfoa**

